

Понятійний контент зі здоров'язбережувальної діяльності фахівців із фізичної культури і спорту

Джуринський Петро Борисович¹

Державний заклад «Південноукраїнський педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

E-mail: dzhurinski.PB@pdpu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3102-9124>

Research ID: [D-4617-2018](https://orcid.org/0000-0003-3102-9124)

Харасанджянц Олександр Георгійович²

Одеський державний екологічний університет, Одеса, Україна

E-mail: alex.eko50@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-9487-2613>

Одними із головних завдань сучасної політики України є збереження здоров'я населення, формування потреб, мотивів і цінностей до здоров'язбережувального способу життя, свідомого ставлення до проблем безпеки здоров'я та життєдіяльності, особливо в умовах воєнного стану.

У процесі підготовки майбутніх фахівців із фізичної культури і спорту спостерігається розмаїття понять зі здоров'язбережувальної діяльності фахівців із фізичної культури і спорту, що потребує уточнення і конкретизації. Метою дослідження є розкрити (уточнити) основні ключові поняття здоров'язбережувальної діяльності фахівців із фізичної культури і спорту. Методи дослідження: аналіз наукової (філософської, педагогічної, спеціальної) літератури з питань здоров'язбережувальної діяльності фахівців із фізичної культури і спорту.

Визначено, що понятійний апарат логічно вибудовує систему спеціальних, професійних термінів, що дозволяє одноосібно тлумачити і розуміти взаємозв'язки і процеси, що утворюються у спілкуванні між учасниками освітнього процесу. Теоретичні положення, що містяться у науковому дослідженні, поглиблюють концептуальні уявлення про методологію підготовки майбутніх фахівців із фізичної культури та фізичної культури і спорту, створюють передумови для наукового забезпечення підготовки майбутніх фахівців. Розкрито і уточнено основні ключові поняття здоров'язбережувальної діяльності фахівців із фізичної культури і спорту. Визначено зміст понять зі здоров'язбережувальної діяльності фахівців із фізичної культури і спорту, такі, як : учитель фізичної культури; фізична культура особистості; «здоров'я» для дітей і підлітків; здоров'язбереження; здоров'язбережувальна професійна діяльність; здоров'язбережувальне освітнє середовище закладу вищої освіти; уточнено поняття фізична культура, фізична культура як процес; фізичне виховання; педагогічна діяльність; здоров'я; зміцнення здоров'я; біологічна основа здоров'я; цінність здоров'я; аксіологічний (ціннісний) підхід; здоров'язбережувальна діяльність у закладі вищої освіти; здоров'язбережувальний освітній простір. Результати досліджень можуть використовуватися в практиці професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності з учнями освітніх закладів, системі післядипломної підготовки та у процесі розроблення навчально-методичних посібників із проблем фізичної культури і спорту в напрямі здорового способу життя і здоров'язбереження.

Ключові слова : фізична культура і спорт, педагогічна діяльність, учитель фізичної культури, здоров'язбережувальна діяльність, здоров'язбереження, фізична культура особистості.

Вступ. На сьогодні суспільство потребує консолідації свідомості щодо побудови демократичної держави на принципах демократизації, гуманізації, створення умов для розвитку інтелектуальних, національно-патріотичних, професійних якостей населення і виховання ціннісного ставлення до здорового способу життя.

Здоров'язбережувальна діяльність фахівців із фізичної культури і спорту в освітніх закладах передбачає створення здоров'язбережувального середовища, що потребує осучаснення освітнього

¹ доктор педагогічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації Державного закладу «Південноукраїнський педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

² доцент, завідувач кафедри фізичного виховання і валеології Одеського державного екологічного університету

процесу підготовки майбутніх фахівців (молодших спеціалістів, бакалаврів, магістрів) із фізичної культури і спорту в закладах вищої освіти і спрямування його на формування особистості, здатної творчо, раціонально і фахово виконувати роль координатора, організатора та керівника із фізичного виховання, спортивно-масової роботи та формування в учасників освітнього процесу ціннісного ставлення до збереження здоров'я, раціонального способу функціонування організму. На сучасному етапі розвитку фізичної культури і спорту наявні суперечності між запитом євроспільноти і нашого суспільства до рівня готовності фахівців із фізичної культури і спорту; між спрямованістю до професійної діяльності та спеціалізованими видами підготовки, а також технологічним наповненням процесу підготовки майбутніх фахівців.

Питання збереження здоров'я були завжди актуальними, як античними ученими-філософами (Аристотель, Гіппократ, Кант, Сократ та ін.), так і сучасними науковцями, які вивчали проблеми формування ціннісного ставлення до здоров'я і здорового способу життя (О. Безкопильний (2020), О. Ващенко (2006), В. Оржеховська (2011), О. Міхеєнко (2015); методики здоров'язбереження у підготовці майбутніх фахівців (О. Дубогай (2011), Л. Іванова (2014) тощо.

У процесі підготовки майбутніх фахівців із фізичної культури і спорту спостерігається проблема розмаїття понять зі здоров'язбережувальної діяльності, що потребує уточнення і конкретизації.

Мета і завдання дослідження. Метою і завданнями дослідження було розкрити (уточнити) основні ключові поняття зі здоров'язбережувальної діяльності фахівців із фізичної культури і спорту.

Методи та матеріали дослідження. Аналіз наукової (філософської, педагогічної, спеціальної) літератури з питань здоров'язбережувальної діяльності фахівців із фізичної культури і спорту.

Результати дослідження. Завдання здоров'язбереження населення, виховання і формування цінностей здорового способу життя – одне з головних у політиці нашої держави. Визначальна роль у вирішенні питань здоров'язбереження належить сучасним освітнім системам у педагогічній науці, у фізичній культурі і спорті, які мають програмувати і застосовувати методики здоров'язбереження та сприяти їх упровадженню у педагогічний процес.

Питання зміцнення, збереження здоров'я та оздоровлення населення висвітлено у Законах України «Про охорону дитинства» (2001), «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (2019), «Про фізичну культуру і спорт» (1994), «Про освіту» (2017), «Про загальну середню освіту» (1999), «Про вищу освіту» (2014), Національній програмі «Діти України» (1996), Концепції «Здоров'я через освіту» (2011), в комплексних програмах із фізичного виховання і оздоровлення населення, в нормативних документах КМУ в Указах Президента України.

За висловами Т. Ю. Круцевич (2017), *фізична культура* – вид культури людини і суспільства. Це діяльність та її результати із формування фізичної готовності до життя. Це специфічний процес – результат людської діяльності, а також засіб і спосіб фізичного вдосконалення людини. Авторка вказує, що *фізична культура* – це складник загальної культури, сукупність спеціальних духовних і матеріальних цінностей, способів їх виробництва та використання для оздоровлення людини і розвитку її фізичних здібностей. Під *фізичною культурою розуміють процес* оволодіння людиною духовними і матеріальними цінностями фізичної культури, знаннями, вміннями, навичками виховної, розвивальної, освітньої, оздоровчої, реабілітаційної, рекреаційної діяльності (Круцевич, 2017).

На наш погляд, головним організатором багатогранної, комплексної роботи із фізичного виховання в закладі середньої освіти є *вчитель фізичної культури*, який не тільки відповідає за проведення уроків за розкладом та за формування ціннісного ставлення до здорового способу життя учасників освітнього процесу, а й за фізичне виховання учнів взагалі, включаючи всі різновиди форм і методів в урочний і позаурочний час. *Вчитель фізичної культури* має бути активатором, рушієм рухової активності, занять фізичною культурою і спортом.

Фізичну культуру особистості вбачаємо як частину загальної культури особистості, яка визначає її культуру щодо стану фізичного і психічного здоров'я та формується у процесі фізичного виховання.

Під *фізичним вихованням*, учені розуміють спеціалізований педагогічний процес цілеспрямованої систематичної діяльності із формування рухових умінь, навичок, розвитку фізичних якостей, здобуття знань про функціональні системи організму, засоби фізичного вдосконалення і зміцнення здоров'я, а також формування інтересів, потреб, ціннісних орієнтацій (Круцевич, 2017).

Вчителя фізичної культури розглядаємо як особистість, яка професійно підготовлена до освітньо-виховної, навчально-тренувальної, фізкультурно-оздоровчої, спортивно-масової, рекреаційної, реабілітаційної та здоров'язбережувальної педагогічної діяльності як у нормативних, так і в складних, непередбачуваних умовах, в умовах воєнного стану та дистанційної освіти.

Зміцнення здоров'я – це процес, який сприяє самоконтролю особистості за своїм функціональним станом організму. *Здоров'я* – ресурс особистості індивіда, його психофізіологічний, фізичний і соціальний резерв, який спрямований на реалізацію здатності особистості до вирішення життєвих потреб і бажань та надає можливості впливати і змінювати зовнішнє середовище. Всесвітня організація охорони (ВОЗ) здоров'я визначає *здоров'я як стан повного фізичного, духовного і соціального*

благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних дефектів. *Здоров'я* – це природний стан організму, що характеризується врівноваженістю з довколишнім середовищем і відсутністю хворобливих змін (Джуринський, 2012).

Поняття «здоров'я», умовне і об'єктивно може бути встановлене лише на підставі об'єктивних, точних показників, серед яких: клінічні, антропометричні, морфологічні, фізіологічні, біохімічні та ін. Також поняття здоров'я пов'язане із поняттям норми. Для дітей і підлітків існує норма відповідно до генетичних особливостей (Міхеєнко, 2015).

Стосовно *поняття «здоров'я» дітей і підлітків* вважаємо, що *здоров'я* – це сукупність генетичних, ембріологічних, постнатальних, соціальних чинників, а також поєднання фізичного і нервово-психічного розвитку, функціонального стану і резистентності організму, що формують стан – здоровий – група ризику – нездоровий і забезпечують адекватну життєдіяльність відповідно періоду розвитку організму.

Біологічною основою здоров'я є здатність підтримувати стабільність гомеостазу, залежно від ступеня якої людина реалізує біологічні і соціальні функції упродовж життя. Цінність здоров'я розглядається як ключова, оскільки здоров'я нації залежить від стану здоров'я кожного її громадянина і є умовою розвитку, зростання і виживання населення. Аксіологічний (ціннісний) підхід є важливим у процесі професійної діяльності фахівців із фізичної культури і спорту і зумовлений необхідністю формування в учасників освітнього процесу системи соціально-спрямованого ціннісного ставлення до духовних та матеріальних засобів формування здорового способу життя; розуміння здоров'я і фізичної досконалості людини як практичної, соціальної, особистісної, національної, етичної та загальнолюдської цінності і виявляється в усвідомленні необхідності дотримуватися здорового способу життя, що дозволить найбільш повно здійснити завдання здоров'язбереження (Джуринський, 2013).

Під здоров'язбереженням розуміємо освітню діяльність, спрямовану на збереження фізичного, психічного і соціального здоров'я учасників освітнього процесу. *Здоров'язбереження в освіті* – це педагогічний процес, спрямований на збереження здоров'я, виховання потреб, мотивів і мотивацій до раціонального, системного, здорового функціонування організму учасників освітнього процесу, яке передбачає свідому відповідальність за власне здоров'я та здоров'я оточуючих.

Здоров'язбережувальна діяльність у закладі вищої освіти реалізується на філософських, педагогічних, психофізіологічних, соціальних, екологічних, медико-біологічних підходах, що передбачає участь у ній усіх учасників освітнього процесу, спрямовану на психофізичну і соціальну адаптацію учасників освітнього процесу із використанням спеціального комплексного технологічного підходу. *Здоров'язбережувальна професійна діяльність* – це інтегративна якість педагога-фахівця, який формує особистісну фізичну культуру учнів, стимулює їх до зміцнення, розвитку та збереження здоров'я.

Здоров'язбережувальне освітнє середовище – це сукупність антропогенних, природних, культурних чинників, що сприяють задоволенню людиною власних потреб, здібностей, можливостей збереження здоров'я, взаємодії учнів і вчителя, результатом якого є засвоєння знань, умінь, навичок, способів творчої діяльності, системи цінностей і збереження здоров'я учасників освітнього процесу (Іванова, 2014).

Здоров'язбережувальне середовище – це взаємозв'язок чинників, що сприяють становленню особистості здобувачів освіти, формуванню потреби у здоровому способі життя через організацію простору навчального і вільного часу, причетності до морально-екологічних цінностей, психологічного захисту фізичного, психічного, соціального та духовного здоров'я студентів, профілактики асоціальних умов (Оржеховська, 2011). *Здоров'язбережувальне освітнє середовище* – цілеспрямована, професійно створена система дидактичних умов, яка сприяє формуванню знань, умінь і навичок, розвитку творчого мислення і ціннісного ставлення до здоров'я і доквілля з урахуванням сприятливих фізичних, емоційних, інтелектуальних, соціальних і духовних чинників (Джуринський, 2013).

Вважаємо, що *здоров'язбережувальне освітнє середовище* можна організувати завдяки змін, націлених на ефективність здоров'язбережувальних технологій учасників освітнього процесу. За умови акмеологічного підходу, самореалізації творчого потенціалу, розвитку здоров'я, суб'єктивних та об'єктивних чинників, що сприяють чи заважають збереженню здоров'я, самоосвіти і самоконтролю; самовдосконалення і самокорекції своїх вчинків і дій; усвідомленню своїх здібностей, реальних можливостей і недоліків.

Ураховуючи вищезазначене, *здоров'язбережувальне освітнє середовище закладу вищої освіти* – це цілеспрямована система умов освітньої діяльності, що не заважає здоров'ю; застосування інтерактивних технологій щодо здоров'язбереження учасників освітнього процесу; комфортна психологічна атмосфера під час освітнього процесу; дотримання здоров'язбережувальної поведінки; вироблення ціннісного ставлення до свого здоров'я і здоров'я оточуючих.

Здоров'язбережувальний освітній простір – це інтеграція здоров'язбережувальної діяльності в освітньо-виховний процес, розроблення інтегрованих курсів, збільшення рухової активності учнів, системний підхід до організації позакласної діяльності, роботи психологічної служби, вдосконалення фізичного виховання на основі реалізації індивідуального та диференційованого підходів. Керівником і головним координатором формування здоров'язбережувального освітнього простору є учитель

фізичної культури (Дубогай, 2011).

На рівні держави проблему здоров'язбереження можна вирішити врахувавши перелік обов'язкових чинників: нормативно-правових; соціально-економічних; медико-біологічних; педагогічних і психологічних; екологічних та етно-культурологічних тощо.

Обговорення результатів. Позиціоновані та уточнені поняття виступають як категорії, у яких втілюються, закріплюються здобутки і досягнення в педагогічній і спортивній діяльності, їх розуміння, вмиле використання, володіння та застосування у практичній діяльності і виступають основою успішної професійної діяльності фахівців із фізичної культури і спорту.

Понятійний апарат усуває різне розуміння й тлумачення професійних термінів у процесі спілкування між учасниками освітнього процесу. Теоретичні положення, що містяться у науковому дослідженні, поглиблюють концептуальні уявлення про методологію вдосконалення підготовки майбутніх фахівців із фізичної культури та фізичної культури і спорту, створюють передумови для наукового підґрунтя забезпечення підготовки майбутніх фахівців. Результати досліджень можуть бути використані в процесі підготовки бакалаврів і магістрів із фізичної культури та фізичної культури і спорту, в системі підвищення кваліфікації та у процесі розроблення стандартів, планів, освітніх програм, навчально-методичних посібників із фізичної культури та фізичної культури і спорту.

Висновки. Визначено систему науково-професійних понять, як-от: учитель фізичної культури; фізична культура особистості; поняття «здоров'я» для дітей і підлітків; здоров'язбереження; здоров'язбережувальна професійна діяльність; здоров'язбережувальне освітнє середовище; здоров'язбережувальне освітнє середовище закладу вищої освіти.

Уточнено окремі з цих поняття: фізична культура, фізична культура як процес; фізичне виховання; педагогічна діяльність; здоров'я; зміцнення здоров'я; біологічна основа здоров'я; цінність здоров'я; аксіологічний (ціннісний) підхід; здоров'язбережувальна діяльність у вищому навчальному закладі; здоров'язбережувальний освітній простір.

З'ясовано існування спектру різноманітних тлумачень основних понять науковцями. Визначено ключові поняття зі здоров'язбережувальної діяльності фахівців із фізичної культури і спорту.

У перспективі подальших наукових розвідок убачаємо теоретико-методологічне дослідження організації підготовки майбутніх бакалаврів із фізичної культури і спорту до здоров'язбережувальної діяльності в умовах навчально-тренувального процесу спортивного закладу.

Література

Безкопильний О. О. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі: теорія та методика : монографія. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2020. 552 с.

Ващенко О. М. Готовність вчителя до використання здоров'язбережувальних технологій у навчально-виховному процесі. *Здоров'я та фізична культура*. 2006. № 8 (32). С. 1-6.

Джуринський П. Б. Теорія і методологія здоров'язбережувальної професійної підготовленості майбутніх учителів фізичної культури : монографія. Одеса: ТОВ Лерадрук, 2012. 324 с.

Джуринський П. Б. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної професійної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2013. 43 с.

Дубогай О. Д. Основні поняття і терміни здоров'язбереження та фізичної реабілітації в системі освіти : навч. посіб. Луцьк. 2011. 296 с.

Іванова Л. І. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до роботи з учнями з відхиленнями у стані здоров'я : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ. 2014. 40 с.

Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання. Т-1. Київ. 2017. 384 с.

Міхеєнко О. І. Підготовка майбутніх фахівців зі здоров'я людини до застосування здоров'язміцнюючих технологій: теоретико-методичні аспекти : монографія. Суми : Університетська книга, 2015. 316 с.

Оржеховська В. М. Здоров'язбережувальне навчання і виховання: проблеми, пошук. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2011. № 4. 29-31.

Сущенко Л. П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект) : монографія. Запоріжжя : Запорізький державний університет, 2003. 442 с.

Conceptual component of health-preserving activities of Physical Culture and Sports specialists

Dzhurynskyi Petro³

State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky", Odesa, Ukraine

Kharasandziants Oleksandr⁴

Odesa State Environmental University, Odesa, Ukraine

One of the main tasks of the modern policy of Ukraine is to preserve health of the population, to form needs, motives and values for a health-preserving lifestyle, a conscious attitude to the problems of health and life safety, especially under conditions of martial law.

The health-preserving activities of Physical Culture and Sports specialists in preschool education institutions, general secondary education institutions, and higher education institutions should aim to create a health-preserving educational environment for the participants of the educational process, which requires the modernization of the training process intended for future specialists (junior specialists, bachelors, masters) in Physical Culture and Sports in institutions of higher education as well as directing it to the development of a personality capable of creatively, rationally and professionally performing the role of a coordinator, an organizer and a manager of Physical Education, Sports alongside the formation of participants' healthy lifestyle within the educational process in an educational institution. At the current stage of the development of Physical Culture and Sports, contradictions can be seen between the demand of the European community and our society for the level of readiness of specialists in Physical Culture and Sports; between the focus on the professional activity of Physical Culture and Sports specialists and specialized types of training, as well as the technological content of the training process aimed at future specialists.

Research methods: logical methods, systematic analysis of scientific (philosophical, pedagogical, special) literature on health-preserving activities of Physical Culture and Sports specialists. It was determined that the conceptual apparatus eliminates different understanding and interpretation of professional terms during communication between the participants of the educational process. The theoretical provisions contained in the scientific research deepen the conceptual understanding of the methodology of improving the training in the field of Physical Culture and Sports and health education, create conditions for scientific assurance of the professional training aimed at future specialists in Physical Culture and Sports.

The main key concepts of health-preserving activities of Physical Culture and Sports specialists have been revealed and clarified. New formulations of the concepts "health-preserving activities of Physical Culture and Sports specialists" are provided, such as: Physical Culture teacher; physical culture of the individual; the concept "health" for children and adolescents; health care; health care professional activity; health-preserving educational environment of a higher education institution; the concept of physical culture, physical culture as a process has been clarified; Physical Education; pedagogical activity; health; health promotion; biological basis of health; the value of health; axiological (value-oriented) approach; health care activities in a higher educational institution; health-preserving educational space. The research results can be used in the practice of professional training aimed at future specialists of Physical Culture involving health-preserving activities with students of educational institutions, the system of postgraduate training and in the process of developing programs, educational and methodological aids on the problems related to Physical Culture and Sports in the direction of a healthy lifestyle and health preservation.

Keywords: Physical Culture and Sport, pedagogical activity, Physical Culture teacher, health-preserving activity, health-preserving, physical culture of an individual.

References

Bez kopilny, O.O. (2020). *Pidhotovka maybutnikh uchyteliv fizychnoyi kul'tury do zdorov'yazberezhuvai'noyi diyal'nosti v osnovniy shkoli: teoriya ta metodyka [Preparation of future physical education teachers for health-preserving activities in primary school]*. Cherkasy [in Ukrainian].

³ Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor, Director Educational and Scientific Institute of Physical Education, Sports and Rehabilitation at the State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky"

⁴ Associate Professor, Head of the Department of Physical Education and Valeology at the Odesa State Environmental University

Dzhurynskyi, P.B. (2013). Theoretical and methodical principles of training future physical culture teachers for health-preserving professional activities [Theoretical and methodical principles of training future physical culture teachers for health-preserving professional activities]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Odesa [in Ukrainian].

Dzhurynskyi, P.B. (2012). *Teoriya i metodolohiya zdorov"yazberezhuval'noyi profesiynoyi pidhotovlenosti maybutnikh uchyteliv fizychnoyi kul'tury* [Theory and methodology of health-preserving professional training of future physical education teachers]. Odesa: LLC Leradruk [in Ukrainian].

Dubohay, O.D. (2011). *Osnovni ponyattya i termyny zdorov"yazberezheniya ta fizychnoyi rehabilitatsiyi v systemi osvity* [Basic concepts and terms of health care and physical rehabilitation in the education system]. Lutsk [in Ukrainian].

Ivanova, L.I. (2014). Teoretychni i metodychni zasady profesiynoyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv fizychnoyi kul'tury do roboty z uchnyamy z vidkhylenyamy u stani zdorov"ya [Theoretical and methodical principles of professional training of future physical education teachers to work with students with health disorders]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

Krutsevych, T.YU. (2017). *Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya* [Theory and methodology of physical education]. Kyiv. Issue, 1 [in Ukrainian].

Mikhyeyenko, O.I. (2015). *Pidhotovka maybutnikh fakhivtsiv zi zdorov"ya lyudyny do zasosuvannya zdorov"yazmitsnyuyuchykh tekhnolohiy: teoretyko-metodychni aspekty* [Preparation of future specialists in human health for absorption of health-enhancing technologies: theoretical and methodological aspects]. Sumy: Unversytet-s'ka knyha [in Ukrainian].

Orzhekhovs'ka, V.M. (2011). Zdorov"yazberezhuval'ne navchannya i vykhovannya: problemy, poshuk [Health education and upbringing: problems, search]. *Naukovi zapysky NDU yim. M. Hoholya. Psykholohopedahohichni nauky – Scientific notes of the NSU to them. M. Gogol. Psychological and pedagogical sciences*. Vols. 4, pp. 29-31 [in Ukrainian].

Sushchenko, L.P. (2003). *Profesiyna pidhotovka maybutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannya ta sportu (teoretyko-metodolohichnyy aspekt)* [Professional training of future specialists in physical education and sports (theoretical and methodological aspect)]. Zaporizhzhia: Zaporiz'kyy derzhavnyy universytet [in Ukrainian].

Vashchenko, O.M. (2006). Hotovnist' vchytelya do vykorystannya zdorov"yazberezhuval'nykh tekhnolohiy u navchal'no-vykhovnomu protsesi [The readiness of the teacher to use health-saving technologies in the educational process]. *Zdorov"ya ta fizychna kul'tura – Health and physical culture*. Vols. 8 (32), pp. 1-6 [in Ukrainian].

Accepted: September 15, 2023

